

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand og lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anliggender samt lov om påligningen af indkomst- og formueskat til staten (ligningsloven) m.m. (Ændring af reglerne om foranstaltninger for børn og unge, herunder reglerne om tvangsmæssig gennemførelse af foranstaltninger).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 271:

Forslag til lov om ændring af lov om erstatning til besættelsestidens ofre. (Færøske fiske-
re).

Af socialministeren (Else Winther Andersen).

17) Anden behandling af lovforslag nr. L 267:

Forslag til lov om ændring af de kommunale styrelseslove. (Fastsættelse af takster).

Af Hanne Andersen (S) m.fl.

18) Anden behandling af lovforslag nr. L 226:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Vedligeholdelse og opretning).

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

19) Anden behandling af lovforslag nr. L 264:

Forslag til lov om ændring af lov om individuel boligstøtte. (Nedsættelse af rente for boligydelsesslån).

Af Pelle Voigt (SF) m.fl.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Torben Lund):

Medlemmer af Folketinget Pia Kjærsgaard (FP), Kim Behnke (FP), Tom Behnke (FP) og Aage Brusgaard (FP) har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Ophævelse af valgbarhed og valgret for udlændinge).

(Lovforslag nr. L 301)

Skriftlig fremsættelse af forslag:

Pia Kjærsgaard (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig hermed at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om kommunale valg. (Ophævelse af valgbarhed og valgret for udlændinge).

(Lovforslag nr. L 301).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Anden behandling af lovforslag nr. L 207:

Forslag til lov om ændring af lov om statens uddannelsesstøtte. (Stipendium til forskeruddannelse).

Af undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder).

(Fremsat 23/1 92. Første behandling 5/2 92. Betænkning 11/6 92. Ændringsforslag nr. 6 af 15/6 92 uden for betænkningen af undervisnings- og forskningsministeren).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af undervisnings- og forskningsministeren.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Frank Jensen (S):

Vi har haft et utrolig godt udvalgsarbejde om den forskeruddannelsesreform, som vi nu har til anden behandling her i folketingssalen. Vi har under udvalgsarbejdet og i de forhandlinger, der er foregået med undervisnings- og forskningsministeren; opnået et godt resultat på fem væsentlige områder.

Som punkt 1 har vi fået indfriet et stort ønske ved førstebehandlingen, nemlig at vi på dette område, som af Akademikernes Centralorganisation blev erklæret som et aftaleområde, umiddelbart efter førstebehandlingen har fået etableret gode forhandlinger mellem AC,

[Frank Jensen]

Undervisningsministeriet og Finansministeriet, hvilket også har ført til et væsentligt og godt resultat.

Jeg synes, at der her ved andenbehandlingen skal lyde en ros til AC for den positive rolle, som AC har spillet i de forhandlinger, der er foregået – ikke i Folketingets Forskningsudvalg og heller ikke i Undervisningsministeriet – men uden for de politiske forhandlinger.

Som punkt 2 har vi fået indfriet løftet om, at det i loven blev fastlagt, at der skulle være en beskæftigelsesgaranti for Ph.D.-studerende. Det er nu indføjet i loven, at der er en beskæftigelsesgaranti ved forskning, undervisning eller videnformidling, der gør, at vi nu når op på en bruttoløn på 210.140 kr., og nogle af de problemer, som nogle af os så i forhold til rekrutteringen, må dermed være vejret bort.

Som punkt 3 skal nævnes, at der gennem de forhandlinger, der har været med Akademikerne Centralorganisation, er opnået en pensionsdækning. Det er ikke noget, Folketinget umiddelbart har et ansvar for, men jeg vil også godt herfra rose dette resultat.

Som punkt 4 har vi ønsket at sikre, at vi ikke går ind og bryder afgørende med forskeruddannelsessystemet på de fagområder, som har haft en anden faglig tradition end den, Ph.D.-reformen her umiddelbart lægger op til, ikke mindst på det lægevidenskabelige område. Det er i aftalen sikret, at der også fra næste år, 1993, vil være 100 kandidatstipendier, som kan bruges ikke mindst af de kandidater på det lægevidenskabelige område, som har været ude i klinik, og som vil vende tilbage til universitetet til en forskeruddannelseskariere.

Det femte punkt, jeg vil nævne, er selve bekendtgørelsen, som vi har fået forhandlet på plads med et godt resultat, og som jeg også mener er en væsentlig indrømmelse. Det er jo det, der er det væsentlige, nemlig indholdet i den nye reform, i den nye forskeruddannelse, og vi er glade for – og også en smule stolte over – at det under forhandlingerne er lykkedes at opnå en god aftale om selve bekendtgørelsen, som undervisnings- og forskningsministeren nu kan sende ud til høring i sommer, og vi kan så mødes igen, når den nye samling starter.

Alt i alt synes vi, resultatet er godt. Der er kun et lille men, nemlig antallet. Vi lægger os fast på de 525 Ph.D.-stipendier og de 100 kandidatstipendier. Jeg tror, vi alle er enige om, at

det er for lille et volumen, når vi kommer et par år frem. Men vi har erkendt, at vi skal bruge 1993 til at implementere den nye reform, og derefter kan vi i forbindelse med drøftelserne om finansloven for 1994 se, om vi kan få sat volumen op, hvilket der har været udvist positiv vilje til også fra den nuværende undervisnings- og forskningsminister.

Vi ser nu frem til, at det også vil lykkes for ministeren at få de andre ressortministerier med på den reform, der nu bliver gennemført, således at det ikke kun bliver de 525 stipendier i Undervisningsministeriet, der kommer ind under den nye reform, men at det også bliver de forskningsstipendier, der ligger i de øvrige ressortministerier; det venter vi os også et positivt resultat af.

Alt i alt et godt resultat, som vi kan anbefale over for Folketinget.

Eva Møller (KF):

Jeg er vidende om, at vi i dag har en lang dagsorden med 19 punkter, så jeg skal ikke bruge megen tid her, men blot sige i fortsættelse af det, som den socialdemokratiske ordfører har sagt, at også Det Konservative Folkeparti finder, at det resultat, vi er nået frem til med lovforslag nr. L 207, er et resultat, som vi kan være tilfredse med, og som vi kan være glade over i Danmark.

Jeg mener, at vi med dette resultat og den enighed, som vi har nået, lægger op til, at vi kan få en forskeruddannelse i Danmark, som mindst er på højde med det, man kender i de lande, vi samarbejder med, og at vi dermed har en mulighed for at udnytte det danske råstof, vi har, og udnytte vores uddannelsessystem bedre end hidtil.

Jeg er også enig i, at vi har en aftale om, at vi i løbet af 1993 skal se på, om det antal, vi uddanner, er det korrekte, og om fordelingen mellem Ph.D.'ere og kandidatstipendier er det korrekte. Jeg tror, det er rigtigt, også i lyset af, at vi havde behov for denne reform, at vi nu er gået i gang og har valgt lidt arbitrært at fastsætte tallene til 525 og 100. Jeg vil gerne påpege, at én af de ting, der har været væsentlig for den konservative folketingsgruppe, er den opstramning, den vægt, der er blevet lagt på kvalitet i forskeruddannelsen med den nye Ph.D.-bekendtgørelse. Det hilser vi med stor tilfredshed; jeg tror, at det betyder, at danske

[Eva Møller]

forskere vil blive endnu mere anerkendt ude i verden, end de hidtil har været.

Kirsten Madsen (FP):

Jeg skal også prøve at fatte mig i korthed om lovforslag nr. L 207. Det var ikke det resultat, man er kommet frem til i dag, som vi havde tænkt os, da vi gik i gang med forhandlingerne i udvalget.

Det særlige tillæg i forbindelse med udbetaling af stipendierater på 5.000 kr. pr. støttemåned, som nu udgår, gør bare, at man laver ekstra stipendierater, så der ikke er nogle reelle besparelser.

Første næstformand (Torben Lund):

Der er kolossal meget uro i salen. Jeg beder om, at vi giver ordføreren en chance for at blive hørt.

Kirsten Madsen (FP):

Når man taler om, at vi skal sammenligne os med de lande, vi arbejder sammen med, må jeg bemærke, at for den engelske kollega varierer det mellem 35 pct. og 76 pct. af, hvad de danske Ph.D.-studerende får før vedtagelse af dette lovforslag. For Hollands vedkommende er det 44 pct., og for USA's vedkommende, hvorfra der jo kommer virkelig gode forskere, er det i størrelsesordenen 25 pct. af, hvad vi giver de danske Ph.D.-studerende.

Så må man huske, at der er noget, der hedder udbud og efterspørgsel, og at man samlet regner med, at en Ph.D.-studerende efter den nye reform bruger op til otte år, før man får afleveret en Ph.D.-afhandling, som så eventuelt bliver godkendt. Man regner med, at ca. 1/3 af samtlige Ph.D.-studerende gennemfører.

I 1981 var der efter Forskerakademiets oplysninger 150, der fik Ph.D.-graden. I 1986 var det 189, og i 1991 var det 416. I øjeblikket er der indskrevet cirka 3.000, og regner man med, at en tredjedel gennemfører, vil det blive cirka 1.000 Ph.D.-grader. Det er altså ikke, fordi der ikke er interesse for denne guldrandede studietid, det er bare et stort spørgsmål, om det overhovedet forbedrer kvaliteten. Jeg tror det ikke, og Fremskridtspartiet anbefaler derfor lovforslag nr. L 207 til forkastelse.

Vi mener ikke, at uforskyldt økonomisk nød må forhindre, at man kan fuldføre en ung-

domsuddannelse, men Fremskridtspartiet mener ikke, at det på nogen måde vil sikre kvaliteten eller antallet af Ph.D.-grader at forgylde de forskerstuderende. Det er ingen garanti for, at det giver kvalitet. Vi mener ikke, det er rimeligt at give en studerende flere hundrede tusinde kroner pr. år. Fremskridtspartiet mener ikke, at det er det, der giver intensivt arbejdende studerende.

I forvejen er den danske levefod ret høj, men dette lovforslag, hvor der ikke tages hensyn til, om den studerende i forvejen selv tjener en to-tre hundrede tusinde kroner, før man får lagt et par hundrede tusinde kroner oveni, det mener vi er ganske uacceptabelt. Vi mener ikke, at en del af befolkningen skal trælle og slæbe for via deres personlige skatter at give studerende en årsindtægt på omkring en kvart million kroner alene til dækning af leveomkostninger, foruden det selve uddannelsen koster; mange befolkningsgrupper kan ikke engang ved hårdt arbejde tjene bare et par hundrede tusinde kroner. Det er en klar hån mod den danske arbejdende befolkning.

Dermed være ikke sagt, at Fremskridtspartiet ikke kan se, at forslaget indeholder intentioner om at hæve niveauet af den danske forskning. Vi mener bare ikke, at det er vejen til bedre forskning at forgylde de studerende. Som jeg nævnte før, har de andre lande aldeles ikke blot nærmet sig de skyhøje uddannelsesstøttebeløb.

Fremskridtspartiet indstiller lovforslaget til forkastelse.

Undervisnings- og forskningsministeren (Bertel Haarder):

Bl.a. Forskningspolitisk Råd har kraftigt opfordret til, at der nu skulle sættes ind på forskeruddannelsesområdet. Vi har også vedtaget en dagsorden om det her i Tinget, og nu står vi så med noget, der ligner et resultat.

Målet for de senere års bestræbelser på dette område har for regeringen været at få en bedre forskeruddannelse, at få flere igennem og også at sikre, at danske forskerstuderende i gennemsnit er lidt yngre, at de altså starter noget før og bliver færdige noget før.

Hr. Frank Jensen talte meget om forhandlingerne med AC. Der er nu ved at være opnået en sådan grad af forståelse for reformen, at der indgås aftale mellem AC og Finansministeriet

[Undervisnings- og forskningsministeren]

om en timesats for Ph.D.-studerende, der udfører arbejdsopgaver i forbindelse med forskeruddannelsen. Der er endvidere aftalt en række temaer, herunder stillingsstruktur og professoratspolitik, som vil blive forhandlet i eftersommeren. Jeg vil om forløbet gerne sige, at det bestemt ikke har været let at nå så langt, men jeg har tilstræbt at nå de mål, som bl.a. en række partier har været med til at sætte.

Som en konsekvens af de førte politiske forhandlinger og drøftelserne med AC er der i forhold til lovforslaget fremsat et ændringsforslag, der indebærer, at rekrutteringstillægget på indtil 5.000 kr. pr. støttemåned bortfalder. I stedet vil ca. 100 kandidatstipendier blive opretholdt. Samtidig foreslås de samlede stipendierater til studerende med SU-stipendium forhøjet fra 144 til 149 stipendierater. Denne forhøjelse indebærer, at de Ph.D.-studerendes stipendium forbedres med ca. 5.300 kr. pr. studieår. Et Ph.D.-stipendium er herefter i gennemsnit på ca. 158.800 kr. Dertil kommer, at de højere uddannelsesinstitutioner vil tilbyde de Ph.D.-studerende med SU-stipendium relevante arbejdsopgaver svarende til ca. ½ års arbejde fordelt over forskeruddannelsens samlede forløb. Dette vil på årsbasis i gennemsnit give den studerende en bruttoindtægt på ca. 50.000 kr. inklusive pensionsbidrag og feriegodtgørelse.

Da Ph.D.-studerende imidlertid også efter denne lovs vedtagelse kan få deres leveomkostninger finansieret via andre stipendier, herunder stipendier på SU-niveauet, er jeg indstillet på at søge tilslutning i Regeringens Forskningsudvalg til, at forskeruddannelse over andre ministeriers forskningsbevillinger finansieres efter samme principper, som fremover kommer til at gælde for Undervisningsministeriets område. Dette giver sikkerhed for, at forskeruddannelsesreformens økonomiske rammer ikke udhules, og det giver et incitament til, at sektorforskningsinstitutionerne aktivt inddrages i forskeruddannelsen. Endelig giver det mulighed for, at Ph.D.-studerende med anden stipendiefinansiering svarende til Ph.D.-stipendierne under SU kan tilbydes arbejdsopgaver i forbindelse med deres forskeruddannelse. Jeg har forstået, at dette er en afgørende forudsætning for AC, og jeg er sikker på, at vi kan imødekomme det.

Men når alt dette nu er sagt om de studerendes økonomi, så vil jeg gerne vende tilbage til det egentlige, nemlig selve reformen. Jeg vil gerne udtrykke min glæde over den konstruktive debat, der over det sidste par måneder har været omkring reformens principper og bekendtgørelsesudkastet. Jeg tror, at det, vi er nået frem til på indholdssiden, vil udgøre et godt grundlag for en styrkelse af kvaliteten i den danske forskeruddannelse.

Når loven er vedtaget, sender jeg bekendtgørelsesudkastet ud til en ny høring. Skulle denne høring give anledning til væsentlige ændringer, så drøfter vi det naturligvis endnu en gang imellem forligspartierne.

Hvis jeg kort skal summere op, mener jeg, vi kan konstatere følgende:

- Der er nu fastlagt nogle indholdsmæssige rammer omkring forskeruddannelsen herhjemme, som sikrer, at den danske forskeruddannelse kan fastholde et internationalt niveau;
- de studerende vil normalt som led i deres uddannelse skulle på et studieophold i udlandet eller opholde sig i et andet forskningsmiljø end det vante;
- der vil blive tilrettelagt en mere systematisk vejledning;
- uddannelsen vil blive mere formaliseret, idet der skal indgå et vist omfang af kurser;
- det samlede forskningssystem inklusive sektorforskningsinstitutioner og forskningsudførende virksomheder søges inddraget i en samlet uddannelsesindsats koordineret af de højere uddannelsesinstitutioner;
- der er fastlagt nogle finansieringsprincipper med taxameterbetaling, som skulle værne uddannelsernes kvalitet imod økonomisk udhuling;
- og endelig har vi fået omlagt stipendiestøtten, sådan at der er tale om et rent uddannelsesstipendium under SU, mens arbejdsopgaver, der udføres under forskeruddannelsesforløbet, betales med en timesats, som der forhåbentligt indgås aftale om i morgen.

Hermed mener jeg, vi kan sige, at regeringen har levet op til dagsordenen af 23. marts 1990, idet vi dels har fået fastlagt de indholdsmæssige rammer for en styrkelse af den danske forskeruddannelse, dels har fået udformet finansieringsprincipper, som understøtter reformen, og dels sikrer en mere effektiv udnyttelse af de

[Undervisnings- og forskningsministeren]

midler, der er til rådighed. Endvidere har regeringen og Folketinget dermed levet op til Forskningspolitisk Råds anbefalinger, og det lægger jeg overordentlig megen vægt på.

Processen har været lang, men jeg synes, vi har nået et tilfredsstillende resultat. Ved førstebehandlingen bad jeg om forståelse for, at regeringen i disse sager var nødt til at indtage en arbejdsgiverholdning med alt, hvad det indebærer. Jeg synes, jeg har fået forståelse for dette, i hvert fald i en vis udstrækning, således at det ikke endte med, at det økonomiske blev det altafgørende. Det er kvaliteten, det drejer sig om, og det vil jeg takke for at vi trods alt holdt opmærksomheden fast på.

Kirsten Madsen (FP):

Det lovforslag, vi tager stilling til i dag, er alene statens uddannelsesstøtte i forbindelse med Ph.D.-studier. Det er en sammenblanding med reformen, og det hører ikke hjemme i forhold til dette lovforslag. Det er to adskilte ting, og vi beslutter intet om reformen i dag. Vi beslutter alene, hvor meget de skal have udbetalt i uddannelsesstøtte, og at det er uafhængigt af deres egen indtægt. Det findes ikke i andre SU-sammenhænge, at det er helt uafhængigt af egen indtægt.

Vi anbefaler lovforslag nr. L 207 til forkastelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1-5 i betænkningen vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 6 uden for betænkningen vedtoges uden afstemning.

§ 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Torben Lund):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbe-

handling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 16:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af gas.

Af skatteministeren (Fogh Rasmussen).
(Fremsat 3/10 91. Første behandling 22/10 91. Betænkning 13/5 92).

Der var stillet 3 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

*Forhandling***Jes Lunde (SF):**

Dette er en teknisk set noget kompliceret sag, hvor det kan være svært at vurdere, hvilke drivmidler det er klogest at satse på til rutebiler.

Vi synes egentlig, at regeringen har de mest uddybende og mest saglige bemærkninger i Skatteudvalgets betænkning for så vidt angår de forskellige hensyn, man kan tage. Men vi kan tilslutte os det ændringsforslag, der er stillet af Socialdemokratiet, set i lyset af at der i Skatteudvalget er enighed om i betænkningen at sige, at det er et område, vi skal følge meget tæt; vi skal vurdere det og bede regeringen komme med en redegørelse senest 1. januar 1994 om, hvad det på lang sigt er klogest at satse på på dette område.

Vi vil derfor undlade at stemme til regeringens forslag, men vil stemme for det forslag, der er stillet af Socialdemokratiet.

Kofod-Svendsen (KRF):

Det er, som den forrige taler var inde på, ganske kompliceret, men jeg kan sige, at Kristeligt Folkeparti vil indstille forslaget til vedtagelse med det af et mindretal stillede ændringsforslag.